

MUHASEBE EĞİTİMİNDE KAVRAM HARİTASI VE UZAKTAN EĞİTİM MODELİNİN AKADEMİK BAŞARI ÜZERİNE ETKİSİ

Bilal GEREKAN¹
Oğuz Yusuf ATASEL²

Atıf/©: Gerekan, B. ve Atasel, O., Y. (2021). Muhasebe eğitiminde kavram haritası ve uzaktan eğitim modelinin akademik başarı üzerine etkisi. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 520-535. doi: 10.17218/hititsbd.985612

Özet: Bu çalışmanın amacı muhasebe eğitiminde kavram haritası kullanımı ve uzaktan eğitim modelinin akademik başarı üzerindeki etkisini tespit etmektir. Araştırma, muhasebe derslerinin temel niteliğinde olan Muhasebe-1 dersine yönelik gerçekleştirilmiştir. Kavram haritası kullanımının akademik başarı üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla, kavram haritası kullanılmayan bir ders dönemine ait sonuçlar ile kullanılan bir ders dönemine ait sonuçlar karşılaştırılmıştır. Araştırmanın bir diğer amacı olan uzaktan eğitim modelinin akademik başarı üzerindeki etkisini tespit etmek için de yüz yüze eğitim modelinin uygulandığı bir ders dönemine ait sonuçlar ile uzaktan eğitim modelinin uygulandığı bir ders dönemine ait sonuçlar karşılaştırılmıştır. Araştırma, toplam 562 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, kavram haritası kullanımının akademik başarı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve olumlu bir etkisinin olduğu tespit edilmiş, ayrıca uzaktan eğitim modeli ile başarı düzeyinde artış yaşandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Muhasebe Eğitimi, Kavram Haritası, Anlamlı Öğrenme, Yüz Yüze Eğitim Modeli, Uzaktan Eğitim Modeli*

The Effect of Concept Map and Distance Education Model on Academic Achievement Score in Accounting Education

Citation/©: Gerekan, B. and Atasel, O., Y. (2021). The effect of concept map and distance education model on academic achievement score in accounting education. *Hitit Journal of Social Sciences*, 14(2), 520-535. doi: 10.17218/hititsbd.985612

Abstract: The aim of this study is to determine the effect of concept map and distance education model on academic achievement score in accounting education. The research was carried out for the Accounting-1 course, which is the basis of accounting courses. In order to determine the effect of using concept maps on academic achievement, the results of a lesson period that did not use concept maps were compared with the results of a lesson period that was used. In order to determine the effect of the distance education model on academic achievement which is another aim of the research, the results of a lesson period in which the traditional education model was applied and the results of a lesson period in which the distance education model was applied were compared. The research was carried out on 562 students. As a result of the study, it was determined that the use of concept maps had a statistically significant and positive effect on academic achievement. In addition, it was determined that there was an increase in the level of achievement score with the distance education model.

Keywords: *Accounting Education, Concept Map, Meaningful Learning, Traditional (Face-to-face) Education Model, Distance Education Model*

Araştırma Makalesi / Research Article

Makale Geliş Tarihi / Submitted: 28.7.2021 Makale Kabul Tarihi / Accepted: 24.12.2021

¹Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, gerekan@ktu.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0001-8558-792>

²Sorumlu Yazar, Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, oguzatase1@hotmail.com, <http://orcid.org/0000-0003-1654-9850>

Copyright © 2021 Hitit Sosyal Bilimler Dergisi - Hitit Journal of Social Sciences

This is an Open Access article distributed in accordance with the Creative Commons Attribution Non Commercial (CC BY-NC 4.0) license.

1. GİRİŞ

Muhasebe eğitimi, mali nitelikli bilgilerin elde edilmesi, toplanması, ölçülmesi, işlenmesi, doğruluğunun teyit edilmesi, raporlar halinde özetlenmesi ve raporlanan bilgilerin karar alma aşamalarında nasıl kullanılacağı konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi ve bu bilgilerin hayata geçirilmesi konusunda öğrencilere yetenek kazandırılması sürecidir (Yardımcıoğlu ve Büyükkşalvarcı, 2007, s. 174; Daştan, 2008, ss. 34-35). Bu tanım doğrultusunda muhasebe eğitiminin hedefleri, muhasebe temel kavram ve ilkelerini öğrenciye kazandırmak, öğrencilerin bilgiyi elde etmesi, ölçmesi ve en önemlisi de analiz ederek karar almasında ilgili bilgileri kullanmasını sağlamaktır. Muhasebe ilke ve kavramlarının öğretilmesi için geleneksel yöntem ya da bilgisayar destekli yöntemle dersler anlatılabilmektedir (Zaif ve Ayanoglu, 2007, s. 119). Geleneksel yöntemde esas itibarıyla kitap, kalem, tebeşir, tahta gibi araçların; bilgisayar destekli yöntemde ise beyazperde, projeksiyon, bilgisayar, animasyon, elektronik tahta gibi araçların kullanımı söz konusudur. Literatürde bilgisayar destekli eğitimin öğrenmeyi kolaylaştırdığı, öğrencilerin ilgisini, motivasyonunu ve akademik başarısını artırdığına yönelik bulgulara rastlamak mümkündür (Daştan, 2008, s. 101; Çankaya ve Dinç, 2009, ss. 27-28). Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımının öğrencileri anlatılan konular üzerinde düşünmeye sevk ettiği, sorunlarının çözümünü kolaylaştırdığı ve bilimsel yetkinliklerinin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir. Bu yönüyle bilgi teknolojilerinin öğrenimde çeşitliliği, esnekliği ve etkinliği sağlamada önemli bir unsur olduğu kabul edilmektedir (Atasel ve Şeker, 2017, s. 397). COVID-19 pandemi sürecinin olumsuz etkilerinden dolayı eğitim-öğretimin uzaktan eğitim yoluyla sürdürülmesi bilgi teknolojisi kullanımının önemini ortaya koymaktadır.

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi başta olmak üzere birçok fakülte ve yüksekokulda temel derslerden biri olarak verilen muhasebe derslerinde kullanılan kavramların iyi anlaşılması oldukça önemlidir. Birbiriyle bağlantılı derslerden oluşan muhasebe derslerinde konuların iyi anlaşılması, öğrencilerin derse karşı tutumlarını da etkilemektedir. Bununla birlikte, öğretimden kaynaklı olarak öğrencilerin muhasebe dersine karşı olumsuz bir tutum sergilemesi kullanılan kavramların anlaşılmasına neden olabilmektedir (Şeker ve İşleyen, 2018, s. 2404). Nitekim tutumla ilgili yapılan çalışmalarda (Kaya, 2007; Aygün ve Gerekan, 2012) öğrencilerin muhasebe derslerine olan ilgi, motivasyon ve performansının diğer derslere nazaran düşük olduğu ifade edilmektedir. Derse ait kavramların öğrenciler tarafından anlaşılmasını kolaylaştırmak ve bu yolla ilgi, motivasyon ve akademik başarıyı artırmak için yararlanılan kavram haritaları muhasebe derslerinde kullanılan önemli araçlardan biridir (Yıldız ve Ülkü, 2017, s. 116).

Kavram haritası, öğrencilerin derse ait bilgiler üzerinde oluşturduğu zihinsel bağlantıları ve ilişkilendirme modellerini çizim ve görseller aracılığıyla dışsallaştıran bir öğrenme yöntemidir. Kavram haritası bir bütün olarak hiyerarşik düzende organize edilen bilgi yapılarının kurulmasını sağlayarak, anlamlı öğrenme çerçevesinde kavramları anlaşılır kılmakta ve öğrencilerin düşünme becerilerine katkı sağlamaktadır (Leauby ve diğerleri, 2010, s. 279). Muhasebe dersleri açısından değerlendirildiğinde kavram haritaları, yeni bilgileri mevcut kavramsal anlayış çerçevesine entegre etmeyi sağlamaktadır. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmesine ve öğrenmeyi öğrenmelerine yardımcı olmaktadır (Irvine ve diğerleri, 2005, s. 122). Nitekim, Novak ve Gowin (1984) ile Mass ve Leauby (2005) yaptıkları çalışmalarda kavram haritalarının planlama, öğrenme ve değerlendirme aracı olarak kullanıldığını ifade etmiştir.

Bu çalışma kapsamında öğrenme aracı olarak kullanılan kavram haritasının kullanılması ile kullanılmaması durumlarının öğrencilerin akademik başarı puanına etkisi araştırılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı muhasebe eğitiminde kavram haritası kullanımının öğrencilerin akademik başarı puanlarına etkisini tespit etmektir. Literatürde muhasebe eğitiminde kavram

haritasının akademik başarı puanına etkisini araştıran sınırlı sayıda çalışma (Mass ve Leaby, 2005; Simon, 2007; Chiou, 2008; Leaby ve diğerleri, 2010; Ertan ve diğerleri, 2014; Chiou ve diğerleri, 2020) olup ilgili çalışmalarda kavram haritaları “*finansal muhasebe teorisi*”, “*oran analizi*”, “*muhasebe bilgi sistemi*” gibi konularda hazırlanmıştır. Bu çalışma kapsamında ise muhasebe eğitiminin temelini oluşturan bilanço ile gelir tablosu kavramları özelinde ve muhasebe işlemlerinin döngü sırası bağlamında iki kavram haritası geliştirilmiş ve bu kavram haritalarının eğitim sürecinde kullanılmasının öğrencilerin akademik başarı puanına etkisi araştırılmıştır. Çalışmada ayrıca COVID-19 pandemi sürecinde benimsenen uzaktan eğitim modelinin muhasebe eğitimi üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modelinin akademik başarı üzerindeki etkisi de incelenmiştir.

Çalışmada öncelikle kavram haritasının tanımı, özellikleri ve muhasebe eğitiminde kullanılan kavram haritalarının neler olduğuna yer verilmiş, daha sonra kavram haritalarının akademik başarı puanına etkisinin araştırıldığı literatürdeki çalışmaların özeti sunulmuş, sonrasında ise araştırma başlığı altında; araştırmanın amacı, kapsamı, yöntemi ve bulguları açıklanmıştır. Son olarak da sonuç kısmına yer verilmiştir.

2. KAVRAM HARİTASI VE MUHASEBE EĞİTİMİNDE KULLANILMASI

Kavram, nesnelere ya da olayların ortak özelliklerini kapsayan ve onları ortak bir isim altında toplayan genel bir tasarımdır. Başka bir ifadeyle kavram; nesne, olgu ya da olayların ortak özelliklerini içeren soyut ve genel bir fikri temsil etmektedir (Yazıcı, 2001, s. 18). Bir şeyin kavram olarak nitelendirilebilmesi için beş özelliği taşıması gerekmektedir. Bunlar; öğrenilebilirlik, kullanılabilirlik, açıklık, genellik ve güçlülüktür. *Öğrenilebilirlik*, kavramların doğuştan değil yaşantılar sonucunda kazanılmasını; *kullanılabilirlik*, kavramların ihtiyaç duyulduğunda kullanılmasını; *açıklık*, anlamına ilişkin ortak bir algının oluşmasını; *genellik*, hiyerarşik olarak organize edilmesini ve *güçlülük* ise diğer kavramların anlaşılmasına yardımcı olmasını belirtmektedir (Yılmaz ve Çolak, 2011, s. 189).

Kavram haritası, “anamlı öğrenme teorisi” çerçevesinde, öğrenenlerin bilgiyi nasıl işlediği ve bilişsel alanlarında nasıl organize ettiğinin şekilsel gösterimidir. Basit bir ifadeyle, bir kavram haritası, bilişsel bilginin öğrenen tarafından yapısal olarak nasıl geliştirildiğini göstermektedir (Mass ve Leaby, 2005, s. 77). Kavram haritaları *hiyerarşik yapı*, *kademeli farklılaşma* ve *bütünleştirici uzlaşma* olmak üzere üç temel unsurdan oluşmaktadır (Novak ve Gowin, 1984, s. 97). *Hiyerarşik yapıda*, kullanılan haritada en genel kavram(lar) en üstte, detaylı kavramlar ise altta dairesel ya da kutular aracılığıyla sunulmaktadır (Ertan ve diğerleri, 2014: s. 111; Kaptan, 1998, s. 97). Bu yapı, genelden detaya kavramların şekilsel olarak aktarılmasına olanak sağlamaktadır. *Kademeli farklılaşmada* öğrenenlerin, bilgi derinleştikçe daha fazla fikir ve kavram geliştirmesi mümkün kılınmaktadır (Mass ve Leaby, 2005, s. 77). Anamlı öğrenmede kademeli farklılaşma, yeni ilişkilerin (önerme bağlantılarının) kazanılmasıyla yeni kavramların daha fazla anlam kazandığı sürekli bir süreç olarak belirtilmektedir (Novak ve Gowin, 1984, s. 99). *Bütünleştirici uzlaşma* ise iki ya da daha fazla kavramın yeni önerme anlamlarında ilişkilendirilebilir ya da kabul edilebilir olduğu durumda ortaya çıkmaktadır (Novak ve Gowin, 1984, s. 97). Kavram haritasında kullanılan kavramların ilişkisine ait bağlantı üstten altta olabileceği gibi çapraz (sağa – sola) da olabilmektedir (Kaptan, 1998, s. 97).

Kavram haritasını oluşturan temel unsurlar esas itibarıyla Ausubel (1968) tarafından ortaya konulan “*anamlı öğrenme teorisi*”ne dayanmaktadır. Anamlı öğrenmede bilgiler, rastgele birikerek değil, daha önce deneyim edilerek öğrenilen genel/kapsayıcı kavramların altında belirli bir hiyerarşik yapıda bilinçli olarak ilişkisel bağlantı kurulmasıyla meydana gelmektedir. Yeni

kavramlar ile daha önce öğrenilen genel/kapsayıcı kavramlar arasında kurulan bu bağlantı yeni kavramları öğrenenlerde daha kalıcı etki yaparak onların bu kavramları uzun zaman sonra da hatırlamalarına imkân sağlamaktadır. Bu bağlamda anlamlı öğrenmede esas olan, eski bilgilerin üzerine yenilerinin inşa edilmesi ve aralarındaki bağlantının ortaya konulmasıdır. Böylece öğrenenler açısından eski bilgilerle ilişkisel bağlantının kurulması yoluyla yeni bilginin öğrenilmesi mümkün olmaktadır (Kılınç, 2007, ss. 22-23).

Kavram haritaları ilk olarak Novak (1993) tarafından okul çağındaki bireylerin bilimsel bilgileri anlayabilmesi için kullanılmış olup zamanla birçok disiplinde anlamlı bir şekilde öğrenme aracı olarak kullanılmıştır. Bunula birlikte, kavram haritaları bir ders ya da konuya ait bilgilerin düzenlenmesi, planlanması ve tanıtılmasına katkı sağlayarak konuya ilişkin genel bir bakış kazandırmaktadır (Simon, 2007, s. 274). Ayrıca kavram haritaları, bilgi yapısında zaman içinde meydana gelen değişikliklere uyum sağlayarak öğrencilerin "nasıl öğreneceklerine yönelik" katkı sağlamaktadır (Novak, 1990, s. 941). Son olarak kavram haritaları, öğrencilerin "büyük resmi" görmelerine ve "zihinlerinde kolayca tanımlanabilir bir yapıyı" oluşturmalarına imkân sağlayarak, nicelden çok nitel ağırlıklı bağımsız düşüncelerine yardımcı olmakta ve farklı alanlar arasında ilişkisel bağlantı kurma yeteneklerini geliştirmektedir (Irvine ve diğerleri, 2005, s. 7).

Muhasebe eğitiminde de kavram haritasının etkili bir araç olarak kullanılabileceğini belirten çalışmalara (Leauby ve Brazina, 1998; Mass ve Leauby, 2005; Simon, 2007; Chiou, 2008; Leauby ve diğerleri, 2010; Ertan ve diğerleri, 2014) rastlamak mümkündür. Bu kapsamda Leauby ve Brazina (1998) tarafından yapılan çalışmada "*muhasebe ve bağımsız denetim*" çerçevesinde geliştirilen kavram haritaları kullanılmıştır. Mass ve Leauby (2005) tarafından yürütülen çalışmada ise muhasebe dersi açısından genelden detaya doğru toplam yedi adet kavram haritasına (*ekonomik olaylar, kullanıcılar için finansal tabloların faydaları, bilanço ve gelir tablosunun unsurları, muhasebe döngüsü* vb.) yer verilmiştir. Simon (2007), çalışmasında "*finansal muhasebe teorisine*" ilişkin, Chio (2008) ise "*konsolide bilanço*" bağlamında geliştirilen kavram haritasından yararlanmıştır. Ay (2011) tarafından yürütülen çalışmada muhasebenin on temel kavramı (*muhasebe, bilanço, hesap, maliyet, stok, borç, alacak, kar, zarar, finans*) çerçevesinde geliştirilen kavram haritalarına yer verilmiştir. Ertan ve diğerleri (2014) "*oran analizi*", Ku ve diğerleri (2014) "*muhasebe için dinamik değerlendirme sisteminin içerik yapısı*", Simon (2015) "*kar*", Zhou (2019) ise "*finansal muhasebe teorisine*" yönelik geliştirilen kavram haritalarından yararlanmıştır. Bunların dışında maliyet ve yönetim muhasebesi alanındaki çalışmalarda da (Greenberg ve Wilner, 2015; Kızılgöl ve diğerleri, 2016; Handy ve Polimeni, 2017) konuyla ilgili kavram haritalarının geliştirildiği bilinmektedir.

3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Muhasebe alanında kavram haritası ile ilgili literatürdeki çalışmalar esas itibarıyla beş konuya odaklanmaktadır. Bunlar (Leauby ve diğerleri, 2010, 285);

- (1) Anlatılanın anlaşılması, bilgi çerçevelerinin düzenlenmesi ve oluşturulması,
- (2) Kavramlar ve fikirler arasında ilişkiler kurulması,
- (3) Düşünme becerilerinin geliştirilmesi,
- (4) Anlamlı öğrenmenin desteklenmesi ve buna yönelik etkili pedagojik araçların entegrasyonu,
- (5) Bilgisayar tabanlı görsel öğrenme araçlarını kullanma yetkinliğinin geliştirilmesidir.

Esas itibarıyla Novak ve Gowin (1984) ile Mass ve Leauby (2005) tarafından yapılan çalışmalarda belirtildiği gibi kavram haritaları eğitim sürecinde kullanılan önemli bir planlama, öğrenme ve

---

değerlendirme aracıdır. Muhasebe eğitiminde de kullanılan bu araçlara ilişkin etkinliğin bilinmesi derslerde izlenecek yolun belirlenmesi açısından önemlidir. Bu nedenle, muhasebe eğitiminde kavram haritalarının etkinliğini inceleyen çalışmalara aşağıda kısaca değinilmiştir.

Mass ve Leaby (2005) yaptıkları çalışmada muhasebe dersinde kavram haritası kullanımının akademik başarı üzerindeki etkisini 64 öğrenci üzerinde araştırmıştır. Bu doğrultuda muhasebe dersi, güz döneminde 29 öğrenciye kavram haritası kullanılmadan, bahar döneminde ise 35 öğrenciye kavram haritası yardımıyla anlatılmıştır. Çalışmanın sonucunda kavram haritası yardımıyla muhasebe dersi alan öğrencilerin akademik başarısının diğer öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca, muhasebe dersinde kavram haritası kullanımının öğrencilerin anlamlı öğrenmesine katkıda bulunduğu belirtilmiştir.

Simon (2007) yaptığı çalışmada muhasebe eğitiminde kavram haritası kullanımının yararlı olup olmadığını araştırmış, ayrıca finansal muhasebe teorisi bağlamında kavram haritasının hem öğretici hem de öğrenci tarafından hazırlanma aşamalarına uygulamalı olarak yer vermiştir. Öğretici tarafından hazırlanan kavram haritasıyla anlatılan muhasebe dersinin öğrenciler tarafından daha iyi anlaşıldığı belirtilmiş, ancak öğrenciler tarafından kavram haritası hazırlanması sürecinde bazı öğrencilerin zorlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada kavram haritası kullanımının, kavram yanlışlarının tespitine ve buna yönelik önlem alınmasına olanak sağlayabileceği belirtilmiştir. Sonuç olarak çalışmada kavram haritası kullanımının yararlı olduğu ve öğrencilerin akademik başarısına katkı sağladığı ifade edilmiştir.

Chiou (2008) tarafından Tayvan'daki bir üniversitenin İşletme Fakültesi'nde ileri düzey muhasebe dersi alan toplam 124 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada, kavram haritasının başarıyı ve öğrencilerin derse karşı ilgisini nasıl etkilediği araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda kavram haritası yardımıyla ders anlatılmasının öğrencilerin akademik başarısına önemli ölçüde etki edebileceği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada öğrencilerin çoğunun ileri düzey muhasebe dersinde kavram haritası kullanılmasından memnun olduğu, kavram haritasının muhasebe kavramlarını anlamalarına yardımcı olduğu belirlenmiştir. Son olarak da kavram haritasının muhasebe öğrenimine olan ilgiyi artırabileceği vurgulanmıştır.

Leaby ve diğerleri (2010) tarafından yapılan çalışmada muhasebe dersinin kavram haritası yardımıyla anlatılmasının akademik başarı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin akademik başarı açısından kavram haritasının kullanıldığı durum ile kullanılmadığı durum arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Ancak öğrencilere yapılan anket sonuçlarına göre bir öğrenme aracı olarak kavram haritasının etkili bir şekilde kullanılması gerektiği belirlenmiştir.

Ertan ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmada muhasebe dersine yönelik olarak "oran analizi" konusunda geliştirilen kavram haritası yardımıyla anlatılan dersler için ön test-son test sonuçları arasındaki fark analiz edilmiştir. 80 öğrenci üzerinde yapılan araştırma sonucuna göre kavram haritası kullanılmadan anlatılan dersin ön test sonuçları ile kavram haritası yardımıyla anlatılan dersin son test sonuçları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle, kavram haritasının akademik başarıya olumlu yönde katkı sağladığı belirlenmiştir. Ku ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmada da Ertan ve diğerleri (2014)'nin yapmış olduğu çalışmadaki gibi ön test ile son test arasında anlamlı bir fark bulunmuş, kavram haritasının akademik başarıyı arttırdığı tespit edilmiştir.

Zhou (2019) tarafından yapılan çalışmada kavram haritası için yeni bir yaklaşım geliştirilmiş ve finansal muhasebe teorileri bağlamında kavram haritası ağaç şeklinde görselleştirilerek konuların birbiriyle bağlantılı olarak sunulması sağlanmıştır. Çalışmada kavram ağacının, yeni ortaya çıkan

teorilere göre yeniden yapılandırılarak geliştirilmesinin muhasebe bilgi sistemi çerçevesinde mümkün olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kavram ağacının geleneksel olarak hazırlanan kavram haritalarına göre hesap verebilirliği arttırdığı, hem muhasebe uygulamalarının hem de finansal ve finansal olmayan verilerin teoriler çerçevesinde sınıflandırılmasına imkân sağladığı ifade edilmiştir. Son olarak kavram ağacının, öğrenciler açısından anlamlı bir öğrenme yöntemi; öğreticiler açısından ise sınav sorularının hazırlanmasında yararlanılabilecek faydalı bir araç olduğu belirtilmiştir.

Chiou ve diğerleri (2020) tarafından yapılan çalışmada bilgisayar destekli kavram haritası görselleriyle ders anlatımının Tayvan'daki bir üniversitede konaklama işletmeciliği bölümündeki 114 öğrencinin akademik başarı puanına ve motivasyonuna etkisi araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda kavram haritasıyla anlatılan muhasebe dersinin öğrencilerin akademik başarısını arttırdığı ve motivasyonlarını da olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Literatürdeki çalışmaların büyük çoğunluğunda muhasebe eğitiminde kavram haritası kullanımının öğrencilerin akademik başarısına katkı sağladığı, öğrencileri anlamlı öğrenmeye sevk ederek kavramların hafızlarında daha uzun süre kalmasını sağladığı ve onların motivasyonlarını arttırdığı ifade edilmiştir. Söz konusu çalışmalarda kullanılan kavram haritaları genellikle finansal muhasebe teorisi, oran analizi ve muhasebe bilgi sistemi çerçevesinde ele alınmıştır. Muhasebe eğitiminde kavram haritası kullanımının akademik başarı üzerine etkisini inceleyen ulusal araştırma sayısı oldukça sınırlıdır. Bu çalışmada bu eksikliği gidermeye yönelik olarak iki temel finansal tablo olan “*bilanço ve gelir tablosu*” ile dönemsel olarak muhasebe sürecini açıklayan “*muhasebe işlemlerinin döngü sırası*” için hazırlanan kavram haritalarının akademik başarıya etkisi araştırılmıştır. Bu bağlamda, çalışmanın muhasebe eğitime yönelik yeni bir bakış açısı kazandıracığı ve alana ilişkin literatüre katkı sağlayacağı beklenmektedir.

4. ARAŞTIRMA

Muhasebe eğitiminde; “*kavram haritası kullanımının akademik başarıyı nasıl etkilediği?*” ve “*uzaktan eğitim modelinin başarı üzerinde nasıl bir etkisi olduğu?*” sorularına cevap aranan bu çalışmayla ilgili genel bilgiler ve elde edilen sonuçlar aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.³

4.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Eğitim faaliyetleriyle ilgili kullanılan araçlardan biri olan kavram haritasında esas amaç, öğrenmeyi kolaylaştırmaktır. Kullanılan bu araçlarda öğrencinin, anlatılan bir konuyu daha rahat anlayabilmesi için konu içindeki kavramların birbirleriyle ilişkisi ortaya konulmakta ve bu kavramlar haritalandırılmaktadır. Böylece konu içindeki kavramların bir bütün olarak görülmesi ve büyük resim içindeki yerlerinin nerede olduğunun bilinmesi sağlanmaktadır. Muhasebe eğitimi açısından bakıldığında kavram haritasıyla ilgili çalışmaların sınırlı düzeyde olduğu görülmektedir. Muhasebe gibi teknik boyutu ağırlıkta olan bir sosyal bilim dersinde kullanılan kavramların çokluğu, kavram yanlışlarının varlığı ve bir konunun diğer bir konuyla olan bağlantısı gibi nedenler kavram haritası gibi araçlardan yararlanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu bakış açısıyla ele alınan çalışmada; muhasebe derslerinde kullanılan kavram haritasının akademik başarı üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Pandemi sürecinde uzaktan eğitim modeline⁴ geçilmesi ile birlikte bu modelin başarı üzerindeki etkisi de merak edilen konulardan biridir. Bu kapsamda çalışmada, uzaktan eğitim modelinin akademik başarı üzerindeki etkisi de araştırılmıştır. Muhasebe alanında lisans seviyesinde birçok

³ Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir.

⁴ Uzaktan eğitim modeli, farklı ortamlarda bulunan eğitmen ve öğrenenlerin öğretme ve öğrenme faaliyetlerini iletişim vasıtaları kullanarak gerçekleştirme yöntemidir (İşman, 1998: 23; Şeker, 2021: 348).

---

ders bulunmakla birlikte bu çalışma, alandaki tüm derslerin temeli niteliğinde olan Muhasebe-1 dersine yönelik olarak yürütülmüştür. Çalışmada, başarı kriteri için öğrencilere ait sınav notları esas alınmıştır.

Araştırma iki boyutta ele alınmıştır. Birinci boyutta, kavram haritasının akademik başarı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu kapsamda, 2017-2018 döneminde kavram haritaları kullanılmadan, 2018-2019 döneminde ise kavram haritaları yardımıyla dersler anlatılmıştır. İki döneme ait notlar karşılaştırılarak kavram haritasının başarı üzerindeki etkisi ortaya konulmuştur. Araştırmanın ikinci boyutunda ise yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modeli akademik başarı açısından karşılaştırılmıştır. Bununla ilgili olarak yüz yüze eğitim modelinin benimsendiği 2018-2019 dönemine ait sonuçlar ile uzaktan eğitim modelinin benimsendiği 2020-2021 dönemine ait sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Muhasebe dersinde kavram haritası kullanımının başarı üzerindeki etkisi incelendiği için çalışmada elde edilecek sonuçların yürütülecek tüm muhasebe dersleri bakımından yararlı olacağı beklenmektedir. Bu anlamda, araştırma sonuçlarının muhasebe eğitiminde kavram haritası kullanımına yönelik bir model teşkil edeceği söylenebilir. Bununla birlikte çalışmanın, muhasebe eğitimi literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.2. Araştırmanın Yöntemi ve Hipotezleri

Muhasebe-1 dersinde kavram haritası kullanımının başarı üzerindeki etkisinin incelendiği bu çalışmada, kavram haritalarının oluşturulmasında Mass ve Leuby (2005) ve Sürmen (2020)'den yararlanılmıştır. Çalışmada, kavram haritasının kullanıldığı dönem ile kullanılmadığı döneme ait öğrenci notlarında bir farklılık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Aynı inceleme yüz yüze eğitim modeli ile pandemi sürecinde benimsenen uzaktan eğitim modeli açısından da yapılmıştır. Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizinde SPSS 28.0 paket programından yararlanılmıştır. Yapılan analizlerde; farklı dönemlere ait veriler karşılaştırılırken bağımsız iki örnek t-testinden faydalanılmıştır. Araştırma kapsamında belirlenen hipotezler aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H₁: Kavram haritası kullanılan dönemdeki akademik başarı ile kullanılmayan dönemdeki akademik başarı arasında fark vardır.

H₂: Yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modeli arasında akademik başarı düzeyleri açısından fark vardır.

Çalışma kapsamında “bilanço ve gelir tablosu unsurları” ve “muhasebe işlemlerinin döngü sırası” olmak üzere iki kavram haritası kullanılmıştır. “Bilanço ve gelir tablosu unsurları” adlı kavram haritasında iki temel finansal tablo olan bilanço ile gelir tablosuna en üstte yer verilmiştir. Bilanço kavramı içerisinde muhasebe temel denkliği olarak ifade edilen aktif-pasif eşitliği ile bilanço tanımına yer verilmiş, altında bilanço oluşturulan varlık, yabancı kaynak ve özkaynaklar sıralanmıştır. Daha sonra varlık ve yabancı kaynakların altında onlara ait tanımlar, özkaynakların altında ise ödenmiş sermaye ve dağıtılmamış kâr unsuru ve bunlara ait de açıklamalar sunulmuştur. Gelir tablosu kavramı içerisinde ise tablonun tanımına yer verilmiş, altında onu oluşturan unsurlar olan gelir ve gider kavramları sunulmuştur. Gelir ve giderlerin altında ise yine tanımlarına yer verilmiştir. Son olarak da gelir ve giderdeki artış ya da azalışların bilanço unsurlarından olan dağıtılmamış kârla bağlantısı ortaya konulmuştur. İlgili kavram haritası Ek 1’de sunulmuştur.

“Muhasebe işlemlerinin döngü sırası” adlı kavram haritasında ise bir hesap döneminde meydana gelen ekonomik olayların kayıt altına alınmasından raporlanmasına kadar geçen süreç birbiriyle

bağlantılı bir şekilde sunulmuştur. Bu çerçevede ilk olarak haritada sırasıyla; ekonomik olayın meydana gelmesi halinde yevmiye defterine kaydedilmesi, ilgili kaydın defteri kebir aktarılması, dönem sonunda genel geçici sağlamanın hazırlanması, sonra envanter çıkarılarak değerlendirme kayıtlarının yapılması, bu işleme binaen kesin sağlamanın hazırlanması, daha sonra finansal tabloların hazırlanması ve sonrasında ise kapanış kayıtlarının yapılması işlemine yer verilmiştir. Ayrıca yevmiye defterinin tanımına ve türlerine, defteri kebirin tanımına ve onu oluşturan unsurlara yer verilmiş ve son olarak ilgili işlemlerin birbiriyle ilişkisel bağlantısı kurularak konuya açıklık getirilmiştir. İlgili kavram haritası Ek 2’de yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında geliştirilen iki kavram haritasında da hiyerarşik yapı gözetilerek kademeli farklılaşmalar ortaya konulmuş ve bütünlleştirici uzlaşma ile de kavramlar arasında ilişkisel ortak bir bağlantı kurulmuştur.

4.3. Araştırmanın Bulguları

Bu başlık altında araştırma kapsamında genel bilgilere yer verildikten sonra kavram haritası kullanımının muhasebe eğitimi üzerindeki etkisine ve yüz yüze ile uzaktan eğitim modellerinin muhasebe eğitimi üzerindeki etkisine yönelik bulgular açıklanmıştır.

4.3.1. Araştırmanın Bulguları ile İlgili Genel Bilgiler

Kavram haritasının akademik başarı üzerindeki etkisi ve yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modelindeki başarının karşılaştırıldığı bu çalışma kapsamındaki katılımcılarla ilgili genel bilgiler Tablo 1’deki gibidir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Genel Bilgiler

Eğitim Modeli	Dönem	Öğretim Türü	Sayı	Yüzde	Not Ortalaması
Yüz Yüze Eğitim	2017-2018	Normal Öğretim	102	51,3	42,8
		İkinci Öğretim	97	48,7	35,7
		Toplam	199	100,0	39,3
	2018-2019	Normal Öğretim	104	51,5	46,1
		İkinci Öğretim	98	48,5	43,3
		Toplam	202	100,0	44,8
Uzaktan Eğitim	2020-2021	Normal Öğretim	139	86,3	63,7
		İkinci Öğretim	22	13,7	58,2
		Toplam	161	100,0	62,9

Tablo-1’den görüldüğü üzere araştırma iki kısımda ve üç dönemde gerçekleştirilmiştir. Kavram haritasının etkinliğini ölçmek amacıyla yüz yüze eğitim sürecinde kavram haritasının kullanılmadığı 2017-2018 dönemi ile kullanıldığı 2018-2019 dönemlerine ilişkin başarı düzeyleri karşılaştırılmıştır. Bunun dışında pandemi öncesi ile pandemi sürecindeki başarı düzeyleri de çalışmada incelenmiştir. Yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modeli arasında başarı düzeyleri açısından farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla 2018-2019 dönemi ile 2020-2021 dönemine ait veriler karşılaştırılmıştır.

Tablo-1’de belirtildiği üzere yüz yüze eğitim modeliyle ilgili iki farklı döneme (2017-2018 ve 2018-2019) ait veriler inceleme kapsamına alınmıştır. 2017-2018 ve 2018-2019 dönemlerinde Normal ve II. Öğretim açısından öğrenci sayılarının eşit dağıldığı söylenebilir. 2017-2018 dönemindeki not ortalamalarına bakıldığında Normal Öğretim’deki ortalamanın II. Öğretim’deki ortalamadan yaklaşık olarak yedi puan yüksek olduğu görülmektedir. 2018-2019 döneminde ise bu fark yaklaşık olarak üç puandır. Uzaktan eğitim modeline geçildiği 2020-2021 döneminde toplam not

ortalamasının hem Normal Öğretim hem de II. Öğretim açısından diğer yıllardakinden daha yüksek olduğu yine Tablo-1'den görülmektedir.

4.3.2. Kavram Haritası Kullanımının Muhasebe Eğitimi Üzerindeki Etkisine Yönelik Bulgular

Kavram haritası kullanılan yıldaki akademik başarı ile kullanılmayan yıldaki akademik başarı arasında fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla (H₁), 2017-2018 ile 2018-2019 dönemlerindeki veriler analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Farklılık Analizi Sonuçları

Dönem	Sayı	Ortalama	Std. Sapma	t	p
2017-2018	199	39,3	29,5	-1,903	0,058*
2018-2019	202	44,8	27,8		

Not: *** Anlamlılık düzeyi p<0,01; ** Anlamlılık düzeyi p<0,05; * Anlamlılık düzeyi p<0,10

Tablo 2'den görüleceği üzere, muhasebe eğitiminde kavram haritası kullanımının akademik başarı üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda, kavram haritası kullanılmayan 2017-2018 dönemi ile kullanılan 2018-2019 dönemindeki akademik başarı arasında %10 anlamlılık düzeyinde bir fark olduğu belirlenmiştir. Akademik başarı açısından kavram haritasının kullanılmadığı döneme ait not ortalamasının 39,3, kullanıldığı döneme ait not ortalamasının ise 44,8 düzeyinde olduğu yine Tablo 2'den görülmektedir. Akademik başarı ortalaması, kavram haritası kullanımıyla birlikte 5,5 puan düzeyinde artmıştır.

Elde edilen bu sonuç Mass ve Leaby (2005), Chiou (2008) ve Chiou ve diğerleri (2020) tarafından ulaşılan sonuçları desteklemektedir. Nitekim söz konusu çalışmalarda da kavram haritası kullanımının akademik başarıya olumlu yönde katkı sağladığı tespit edilmiştir.

4.3.3. Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitim Modellerinin Muhasebe Eğitimi Üzerindeki Etkisine Yönelik Bulgular

Yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modeli açısından akademik başarıda farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla (H₂), 2018-2019 ile 2020-2021 dönemlerindeki veriler analiz edilmiştir. Bununla ilgili elde edilen sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Farklılık Analizi Sonuçları

Dönem	Sayı	Ortalama	Std. Sapma	t	p
2018-2019	202	44,8	27,79	-8,114	0,000***
2020-2021	161	62,9	13,92		

Not: *** Anlamlılık düzeyi p<0,01; ** Anlamlılık düzeyi p<0,05; * Anlamlılık düzeyi p<0,10

Yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modelinin kıyaslaması niteliğinde olan bu analizde uzaktan eğitim modelindeki akademik başarının anlamlı olarak arttığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda, 2018-2019 dönemi akademik başarısı ile 2020-2021 dönemi akademik başarısı arasında %1 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Burada şunu belirtmekte fayda var ki; 2020-2021 döneminde de 2018-2019 döneminde olduğu gibi dersler kavram haritası kullanılarak anlatılmıştır. Yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modeline ait ortalamalarda bu denli bir farklılığın nedeninin yapılan sınav türüyle ilgili olduğu düşünülmektedir. Yüz yüze eğitim modelinde benimsenen sınav türü klasik iken, uzaktan eğitim modelinde ise testtir. Bunun dışında, iki eğitim modeli sınav güvenliği açısından kıyaslandığında aralarında bazı farklılıkların olduğu da açıktır.

5. SONUÇ

Eğitim sürecinde kullanılan araçlardan biri olan kavram haritası, anlamlı öğrenme teorisi çerçevesinde kullanılan bir öğrenme aracıdır. Bu çalışmada muhasebe dersi açısından kavram haritasının akademik başarı üzerindeki etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada ayrıca muhasebe dersindeki akademik başarı açısından yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modeli karşılaştırılmıştır.

Çalışmada muhasebe eğitiminde kavram haritasının kullanılmadığı 2017-2018 dönemine ait sonuçlar ile kavram haritasının kullanıldığı 2018-2019 dönemine ait sonuçlar karşılaştırılmıştır. Yapılan analiz sonucunda kavram haritası kullanımının akademik başarı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu istatistiksel olarak anlamlı düzeyde tespit edilmiştir. Bu tespit, muhasebe derslerinin kavram haritası yardımıyla anlatılması halinde akademik açıdan daha olumlu sonuçların alınabileceğinin bir göstergesidir. Kavram haritasının akademik başarıya olumlu etki ettiği sonucuna Mass ve Leaby (2005), Chiou (2008), Chiou ve diğerleri (2020) tarafından da ulaşılmıştır.

Çalışmanın ikinci boyutunda ise yüz yüze eğitim modeli ile uzaktan eğitim modeli akademik başarı açısından karşılaştırılmıştır. Uzaktan eğitim modeliyle birlikte akademik başarıda bir artış olduğu belirlenmiştir. Kavram haritasıyla ilgili ulaşılan sonuçlar kapsamında, teknik kavramlardan oluşan muhasebe derslerinde daha fazla kavram haritalarından faydalanılması gerektiği ifade edilebilir. Genel nitelikli kavram haritaları yanında her bir konuyla ilgili hazırlanacak kavram haritaları, başlıkların daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca muhasebe alanında yazılacak kitaplarda konuların birbiriyle ilişkisini ortaya koymak amacıyla ünite başı ya da sonlarına kavram haritalarının konulması teknik hususların anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Bu yolla kitaptan faydalananlar ilgili kavram haritalarına bakarak hangi konuda ve hangi başlıkta olabildiklerini rahatlıkla anlayabilecektir.

Bu çalışmada muhasebe eğitimine yönelik olarak geliştirilen genel nitelikli iki adet kavram haritasından yararlanılmıştır. Konuyla ilgili bundan sonraki çalışmalarda her konu başlığı için ayrı bir kavram haritası geliştirilerek bunların akademik başarı üzerindeki etkisi incelenebilir. Bu yolla, kavram haritalarının akademik başarı üzerindeki etkisi daha ayrıntılı bir şekilde tespit edilebilir. Bununla beraber, uzaktan eğitim modelinin akademik başarı üzerindeki etkisinin tespitine yönelik yapılacak çalışmalarda, yüz yüze eğitim modeline ait sonuçlar ile uzaktan eğitim modeline ait sonuçlar karşılaştırılırken uzaktan eğitim modelinde derslerin online, ancak sınavların yüz yüze yapıldığı dönemlere ait sonuçlar kıyaslamada esas alınmalıdır. Eşit şartlarda yapılmış olan sınavlara ait sonuçlar, iki modelin daha sağlıklı bir şekilde karşılaştırılmasına imkân sağlayacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Etik Onay: Bu makale, insan veya hayvanlar ile ilgili etik onay gerektiren herhangi bir araştırma içermemektedir.

Yazar Katkısı: Bilal Gerekan(%50), Oğuz Yusuf Atasel(%50)

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors declare that there is no conflict of interest.

Funding: The authors received no financial support for the research, authorship and/or publication of this article.

Ethical Approval: This article does not contain any studies with human participants or animals performed by the authors.

Author Contributions: Bilal Gerekan(50%), Oğuz Yusuf Atasel(50%)

KAYNAKÇA

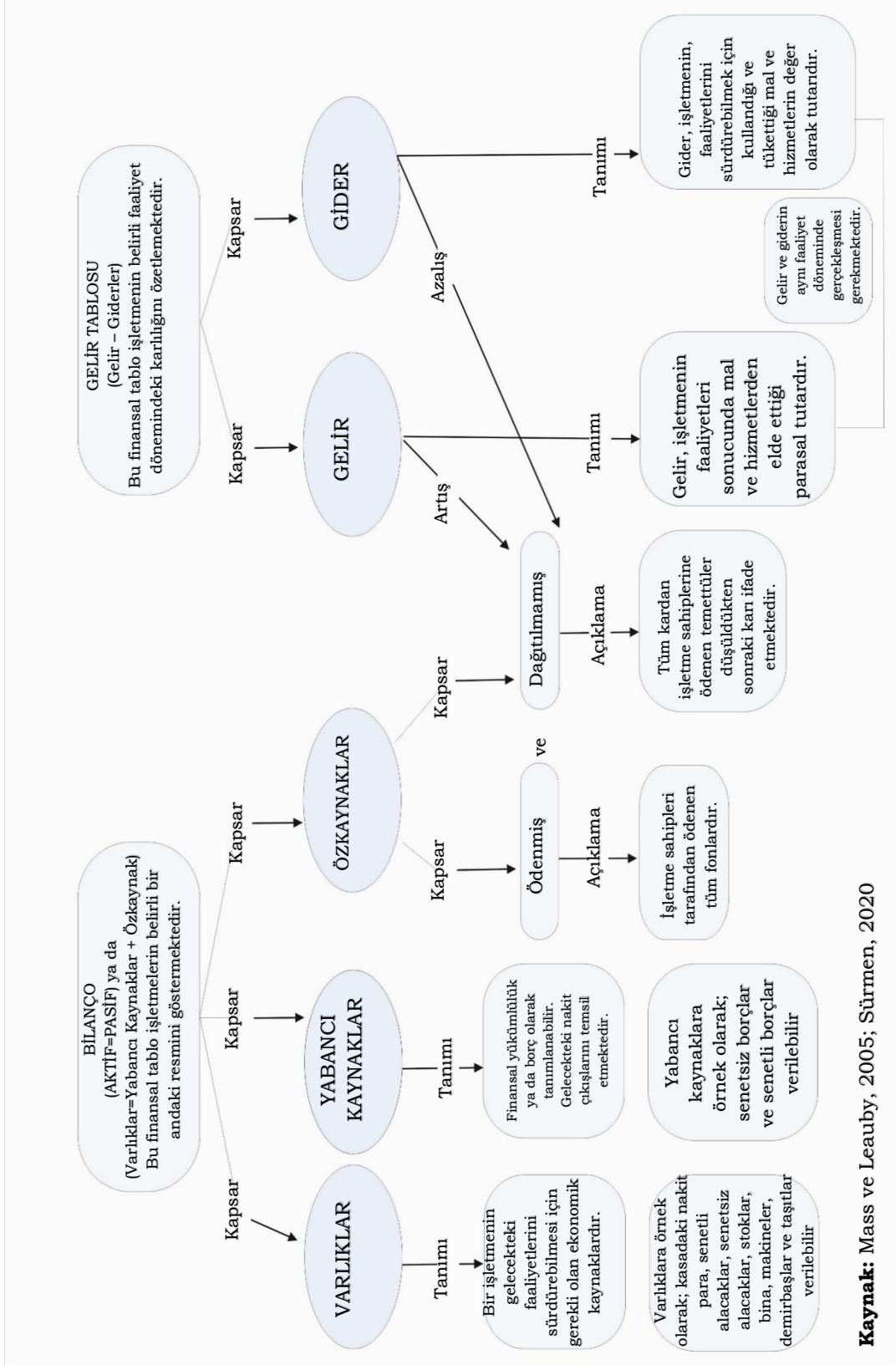
- Atasel, O. Y. ve Şeker, Y. (2017). Uluslararası eğitim standartları ve uygulama açıklamaları kapsamında Türkiye’de muhasebe meslek sınavları ve eğitimlerinde bilgi teknolojilerine yeterli önem veriliyor mu?. B. Ayhan, M. Ay, S. Avşaroğlu ve Ş. Akpınar (Ed.ler) *Sosyal ve beşeri bilimler araştırmaları 2017* içinde (s. 397 – 407). İstanbul: Çizgi Kitabevi.
- Ay, M. (2011). Conceptual frameworks of university students regarding accounting. *African Journal of Business Management*, 5(5), 1570-1577. doi: 10.5897/AJBM10.009
- Aygün, D. ve Gerekan, B. (2012). Muhasebe dersini ilk defa alan öğrencilerin derse yönelik algılarının tespiti: karşılaştırmalı bir alan araştırması. *Yönetim ve Ekonomi Araştırma Dergisi*, (18), 48-63. doi: 10.11611/JMER21
- Chiou, C. C. (2008). The effect of concept mapping on students’ learning achievements and interests. *Innovations in Education and Teaching International*, 45(4), 375-387. doi: 10.1080/14703290802377240
- Chiou, C. C., Tien, L. C. ve Tang, Y. C.(2020). Applying structured computer-assisted collaborative concept mapping to flipped classroom for hospitality accounting. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 26, 1-16. doi: 10.1016/j.jhlste.2020.100243
- Çankaya, F. ve Dinç, E. (2009). *Powerpoint ve klasik usulde muhasebe eğitimi alan öğrenciler arasındaki farklılıkların tespiti: Karadeniz Teknik Üniversitesinde bir araştırma. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 28 – 52. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kosbed/issue/25703/271221>
- Daştan, A. (2008). *Bilgi ve eğitim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin muhasebe eğitimine etkisi: Türkiye değerlendirmesi*. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın No:209.
- Ertan, Y., Yücel, E. ve Saraç, M. (2014). Kavram haritaları tekniğinin muhasebe eğitiminde kullanılması: Uludağ Üniversitesi uygulaması. *Business and Economics Research Journal*, 5(1), 107-120. Erişim Adresi: <https://www.berjournal.com/tr/kavram-haritalari-tekniğinin-muhasebe-egitiminde-kullanilmasi-uludag-universitesi-uygulaması>
- Greenberg, R. K. ve Wilner, N. A. (2015). Using concept maps to provide an integrative framework for teaching the cost or managerial accounting course. *Journal of Accounting Education*, 33(1), 16-35. doi: 10.1016/j.jaccedu.2014.11.001
- Handy, S. A. ve Polimeni, R. S. (2017). Concept mapping - a graphical tool to enhance learning in an introductory cost or managerial accounting course. *Journal of the Academy of Business Education*, Spring 2017, 161-174. Erişim Adresi: <https://www.abeweb.org/past-issues>
- Irvine, H. J., Cooper, K. ve Jones, G. (2005). Concept mapping to enhance student learning in a financial accounting subject. Kent, J. (Ed.) *Proceedings of the Accounting Educators Forum* içinde (s. 1-19). Sydney: CPA Australia and Charles Sturt University.
- İşman, A. (1998). *Students preception of a class offered through distance education*. Doctoral thesis, Ohio University, Athens, Ohio, USA.
- Kaptan, F. (1998). Fen öğretiminde kavram haritası yönteminin kullanılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 95-99. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/88113>

-
- Kaya, U. (2007). İlk Defa Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Derse Yönelik Algılamaları Üzerine Bir Alan Araştırması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (36), 125-133. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mufad/issue/35607/395628>
- Kılınç, A. (2007). Bir öğretim stratejisi olarak kavram haritalarının kullanımı. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 21-48. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/13716/166048>
- Kızılgöl, O., İsgüden Kılıç, B. ve Abdioğlu, H. (2016). the Effects of using the concept mapping and the traditional method on the academic achievement of students in learning the fundamental topics of cost accounting. *Journal of Business, Economics and Finance*, 5(2), 171-190. doi: 10.17261/Pressacademia.2016219260
- Ku, T. D., Shih, J. L. ve Hung, S.H. (2014). The integration of concept mapping in a dynamic assessment model for teaching and learning accounting. *Educational Technology & Society*, 16(1), 141-153. Erişim Adresi: https://www.jstor.org/stable/jeductechsoci.17.1.141?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Leauby, B. A. ve Brazina, P. (1998). Concept mapping: potential uses in accounting education. *Journal of Accounting Education*, 16(1), 123 138. doi: 10.1016/S0748-5751(98)00006-2
- Leauby, B. A. Szabat, K. A. ve Maas, J. D. (2010). Concept mapping—an empirical study in introductory financial accounting. *Accounting Education: An International Journal*, 19(3), 279-300. doi: 10.1080/09639280903412334
- Mass, J. D. ve Leauby, B. A. (2005). Concept mapping - exploring its value as a meaningful learning tool in accounting education. *Global Perspectives on Accounting Education*, 2, 75-98.
- Novak, J. D. ve Gowin, D. B. (1984). *Learning how to learn*. New York: Cambridge University Press.
- Novak, J. D. (1990). Concept mapping: a useful tool for science education. *Journal of Research in Science Teaching*, 27(10), 937-949. doi: 10.1002/tea.3660271003
- Simon, J. (2007). Concept mapping in a financial accounting theory course. *Accounting Education: An International Journal*, 16(3), 273-308. doi: 10.1080/09639280701430306
- Sürmen, Y. (2020). *Muhasebe-1*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Şeker, Y. (2021). COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim sistemi ve uzaktan muhasebe öğretimine ilişkin öğrencilerin görüşleri üzerine bir araştırma. Ş. Karabulut (Ed.) *Muhasebe konularında bilimsel yaklaşım ve araştırmalar* içinde (s. 345-375), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Şeker, Y. ve İşleyen, A. (2018). Finansal muhasebe derslerinde oluşan kavram yanlışlarına yönelik bir araştırma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2403-2418. doi: 10.17218/hititsosbil.475232
- Yardımcıoğlu, M. ve Büyüksalvarcı, A. (2007). Muhasebe eğitiminde meslek yükseköğretim kurumlarının yeterliliği ve tercih edilme sebepleri: Selçuk Üniversitesinde bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (36), 173-178. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mufad/issue/35607/395633>
- Yazıcı, M. (2001). *Muhasebe bilim öğeleri*. İstanbul: Nihad Sayar Eğitim Vakfı.
-

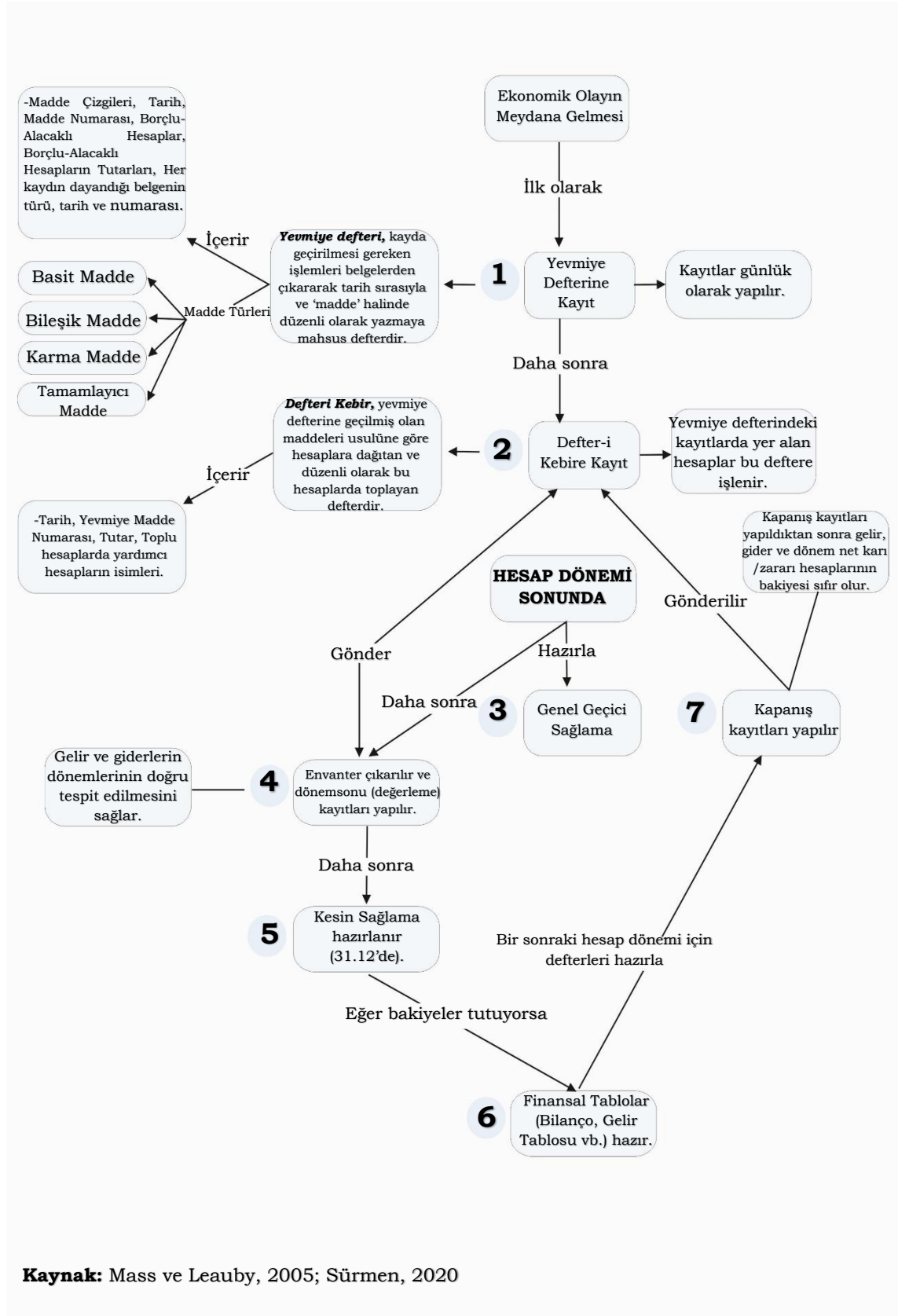
-
- Yıldız, Ş ve Ülkü, S. (2017). Muhasebe eğitiminde kavram yanılgıları ve kavram yanılgılarının önlenmesinde kavram haritalarının kullanımı. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (50), 115-140. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mdbakis>
- Yılmaz, K. ve Çolak, R. (2011). Kavramlara genel bir bakış: kavramların ve kavram haritalarının pedagojik açıdan incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1): 185-204. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/32241>
- Zaif, F. ve Ayanoğlu, Y. (2007). Muhasebe eğitiminde kalitenin arttırılmasında ders programlarının önemi: Türkiye’de bir inceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 115- 136. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziuibfd/issue/28333/301114>
- Zhou, Y. (2019). A concept tree of accounting theory: (Re)Design for the curriculum development. *Education Sciences*, 9(2), 1-15. doi: 10.3390/educsci9020111

EKLER

EK 1: Bilanço ve Gelir Tablosu Unsurları ile İlgili Kavram Haritası

Ek 2: Muhasebe İşlemlerinin Döngü Sırası ile İlgili Kavram Haritası

Kaynak: Mass ve Leaby, 2005; Sürmen, 2020

SUMMARY

The main purpose of the concept map, which is one of the tools used in educational activities, is to facilitate learning. In these tools, the relationship between the concepts in the subject is revealed and these concepts are mapped so that the student can understand a subject more easily. Thus, it is ensured that the concepts in the subject are seen as a whole and their place in the big picture is known. From the perspective of accounting education, it is seen that studies on concept maps are limited. The reasons such as the multiplicity of concepts used in a social science course with a technical dimension such as accounting, the existence of misconceptions and the connection of one subject to another necessitate the use of tools such as concept maps.

The aim of this study is to determine the effect of concept map on academic achievement score in accounting education. Another aim of the study is to determine the effect of distance education model on academic achievement in terms of accounting education. The research was carried out for the Accounting-1 course, which is the basis of accounting courses. In order to determine the effect of using concept maps on academic achievement, the results of a lesson period that did not use concept maps were compared with the results of a lesson period that was used. In order to determine the effect of the distance education model on academic achievement which is another aim of the research, the results of a lesson period in which the traditional (face-to-face) education model was applied and the results of a lesson period in which the distance education model was applied were compared. The research was carried out on 562 students. SPSS 28.0 package program was used in the analysis of the data collected within the scope of the research. In the analyzes made, independent samples t-test were used when comparing data belonging to different periods. As a result of the study, it was determined that the use of concept maps had a statistically significant and positive effect on academic achievement. In addition, it was determined that there was an increase in the level of achievement score with the distance education model.

Within the scope of the results about the concept map, it can be stated that more concept maps should be used in accounting courses consisting of technical concepts. In addition to general concept maps, concept maps to be prepared for each subject will contribute to a better understanding of the titles. In addition, in the books to be written about the accounting, putting concept maps at the beginning or end of the unit in order to reveal the relationship between the subjects will facilitate the understanding of technical issues. In this way, the beneficiaries of the book will be able to easily understand which subject and which title they are in by looking at the related concept maps.

In this study, two general concept maps developed for accounting education were used. In future studies on the subject, a separate concept map can be developed for each topic and their effects on academic achievement can be examined. In this way, the effect of concept maps on academic achievement can be determined in more detail.